

Never a dull moment in Tirana

Na tien dagen 'into the wild' – in dit geval de prachtige natuur van midden en zuid Albanië - is het heerlijk om nog een paar dagen in het stedelijk landschap van Tirana te vertoeven.

's Morgens naar het historisch museum. Vooral de verzameling oude kunst' vond ik erg fraai. Met als hoogtepunt een kop (Apollo?) die zowel gezien kan worden als man – vooraanzicht - en als vrouw – profiel -.

's Middags de eerste van een aantal slentertochten gemaakt - slechts onderbroken door vele terrasjes, - straatjuttens zogezegd, heerlijk.

's Avonds naar een internationaal filmfestival. Het internationale gezelschap, de Engelse taal en mijn voorliefde voor film maakten het voor mij aantrekkelijk daar een aantal avonden door te brengen.

'Modern Times' in Tirana

Een matige Tsjechische film 'The country teacher' gezien. 'Sunny boy' was de Nederlandse inzending. De film was Tsjechisch gesproken, Engels ondertiteld en Albanees boventiteld. Naarmate de dorpsonderwijzer in kwestie openlijker voor zijn homoseksualiteit uitkwam, werd de zaal leger. Ook goed om te zien, waar kennelijke grenzen liggen, ook in een gezelschap van voornamelijk internationaal georiënteerde studenten.

Op maandag morgen de klokkentoren naast de Et'hem Bey moskee beklommen. Na eerst de sleutel opgehaald te hebben bij de beheerder die er naast woont en ook nog een klein museum met traditionele kleding beheerd. Vanaf de klokkentoren is bovenstaande panoramafoto gemaakt. Daarna nog een half uurtje in de naast gelegen moskee gemediteerd.

Op de iets verderop gelegen centrale markt een aantal tweedehands gebedssnoeren gekocht. Veelvuldig gebruik heeft een mooi patina achtergelaten op de houten en plastic kralen.

Na een Big Kolonat – de Albanese variant van de Big Mac – op weg naar het archeologisch museum om me te laven aan de vier duizend jaar oude geschiedenis van de Illyriërs – de mythische afstammelingen van de Trojanen – beland ik midden in de actualiteit. In de vorm van een demonstratie met veel borden, spandoeken en vlaggen – Albanië, EU, USA -.

In het publiek kan of wil niemand mij vertellen waar voor of tegen gedemonstreerd wordt. In de Engelstalige krant van Tirana lees ik dat de komende presidentsverkiezingen – dit najaar – hun schaduw vooruitwerpen.

Tirana demonstratie op maandag 7 mei 2012

Het archeologisch museum blijkt zeer goed verstopt in een bijgebouw van het universiteitscomplex. Wanneer ik het uiteindelijk toch vind blijkt de portier bijna te schrikken van mijn bezoek. De toegang bedraagt 100 lek, maar die mag ik ook na afloop nog betalen. Mijn ogen wennen maar moeizaam aan het duister binnen, snel zet de portier wat schakelaars om, wat weinig verschil maakt aangezien de helft van de lampen toch stuk is. Voor mij kan het dan al niet meer stuk. Nadat ik ook mijn zonnebril nog afgezet heb en een Albanese rondleiding vriendelijk afgeslagen, blijkt er veel moois te zien in het museum. Een uur lang dompel ik me onder in 4000 jaar oud koper, brons en steen.

Op het terras in het Jeugdperk drink ik eindeloos Turkse koffie, espresso, of een van de vele koffievarianten. Altijd komt er dan wel een klein Roma meisje langs met zelf gevouwen papierenzakjes met gezouten amandelen, heerlijk, ik koop ze altijd. Kleurrijk, zeker, maar ook altijd een ontmoeting met de iets te rauwe kant van armoede. Terwijl ik nog een kop espresso bestel weet ik weer waarom ik ook altijd wel heel erg graag vanuit mijn 'leunstoel' reis.

Alush Mullaj 'Et'hem Bey Moskee' Tirana

Dinsdag morgen nogmaals voor een korte meditatie naar de Et'hem Bey moskee. Eigenlijk een prachtige kleine volkse moskee. De fresco's met Arabische motieven zijn zo weinig gestileerd dat het wel iets weg heeft van onze Hinderlopen volksschilderkunst. Overigens hoor ik pas in Tirana voor de eerste keer een oproep tot het gebed. Blijkbaar speelt godsdienst hier op dit moment geen rol van betekenis.

Van een bejaarde schilder (*Alush Mullaj*) met borrelglaasjes in zijn bril koop ik een klein schilderijtje van de moskee. Ook een soort volkschilderkunst, maar toch met iets bijzonders. Schilder en beheerder van de moskee kennen trouwens alle namen van de voetballers van het Nederlands elftal. Ze weten me zelf in het Albanees te vertellen dat Arie Haan nog trainer van hun nationaal team is geweest. Voetbal is eigenlijk de enige echte internationale taal.

Ibrahim Kodra 'Mistero del mare' 1990 100 x 150 cm Nationale kunstgalerij Tirana

Later op de dag naar de Nationale kunstgalerij voor een mooie expositie van Ibrahim Kodra. Een Albanese kunstenaar die in de eerste helft van de vorige eeuw zo ongeveer alle stromingen imiteerde die toen gangbaar waren in Europa. Het bijzondere zit hem wat mij betreft niet zozeer in een eigen Albanese 'touch', maar meer in de snelheid waarmee hij de ene na de andere avant-gardistische stroming imiteerde.

Verder – hoe kan het anders – een grote verzameling sociaal realistische kunst met veel stoere geslachtsloze arbeiders, militairen, Scandinavisch blonde en blanke kinderen en titels als 'wij lopen in alles vooraan'.

Fatmir Haxhin (1927-2001) Fitimtari 'The victor' (1979) Nationale kunstgalerij

Wie goed kijkt ziet achter deze stoere partizaan de Et'hem Bey moskee volgens mij net op het moment dat de minaret doormidden wordt geschoten, kan het nog heroïsche?

Terug in het hotel blijkt de eigenaar ook kunstschilder te zijn. In een geanimeerd gesprek heeft hij me een aantal van zijn schilderijen laten zien tot en met een vele vierkante meters groot familieportret toe. Opgeleid in de jaren '70 aan de kunstacademie van Tirana, blijkt het sociaal realisme van deze vrije ondernemer hardnekkiger dan hij zichzelf wellicht realiseert.

Overigens ben ik tijdens een van mijn slentertochten ook binnen gelopen op de kunstacademie, het werk van de studenten daar onderscheidt zich nauwelijks van het werk op de academies in Nederland. Evenals bij Ibrahim Kodra bijna een eeuw geleden ontbreekt het ook hier een eigen Albanese 'touch'.

Op woensdag ochtend een 'laatste koffie' in het koffiehuis aan het Skanderbergplein onder de beschermende pilaren van het cultuurpaleis. Wanneer ik naar de wc ga blijkt achter het café een heus gokpaleis. Waar stoere kerels met iets te dikke biceps en iets te grote tatoeages black jack spellen en zeer bejaarde dames bingo. In hoogte van de stapels bankbiljetten doen ze echter nauwelijks voor elkaar onder. Mijn neus wordt er aangenaam verrast door de tabaksrook die zich mengt met een lichte hasj geur. En dat allemaal in de schaduw van de minaret. Zoals gezegd, never a dull moment in Tirana.

De 'Nietenboom' in Tirana

De 'Nietenmuur' in Tirana